บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อวัดระดับความรู้และเจตคติต่อฉลากโภชนาการของโรแทเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และเปรียบเทียบความรู้และเจตคติของโรแทเรียนที่มีต่อฉลากโภชนาการตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ กำหนดกลุ่มประชากร การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. การกำหนดกลุ่มประชากร

ทำการศึกษากับประชากรโรแทเรียนทั้งหมดที่สังกัดสโมสรโรตารี่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมี 9 สโมสรที่ได้รับสารตราตั้งจากโรตารี่สากลในขณะนั้น มีโรแทเรียนชาย จำนวน 147 คน และโรแทเรียนหญิง 50 คน รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 197 คน

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้แบบทดสอบวัดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับ ฉลากโภชนาการ โดยจะแบ่งแบบทดสอบออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ

3.2.1. ส่วนแรก ใช้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความถี่ในการซื้ออาหารสด และอาหารแห้งสำหรับครอบครัว ผู้มีหน้าที่ซื้ออาหารให้กับครอบครัว และสถานที่ซื้ออาหาร

3.2.2 ส่วนที่สอง เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก (multiple choices) เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 7 ข้อใหญ่ และมีข้อย่อยจำนวน 13 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน (เกณฑ์วัดความรู้ดูในภาคผนวก หน้าที่ 54)

3.2.3 ส่วนที่สาม เป็นแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ มีคำถามที่เป็นเจตคติทางบวกและทางลบ รวมกันจำนวน 16 ข้อ (เกณฑ์การให้คะแนนวัดเจตคติดูในภาคผนวกหน้าที่ 54)

3.2.4 ส่วนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับฉลากโภชนาการของแต่ละบุคคล

3.3 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ จะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ทำการศึกษาทฤษฎี เนื้อหา เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหาเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ และตำราเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ เพื่อจัดทำแบบทดสอบวัดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับฉลากโภชนาการให้ได้มาตรฐาน ให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เครื่องมือที่จัดทำขึ้นนี้ได้ดัดแปลงมาจากเครื่องมือของสุพรรณี ศรีปัญญา (2540) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของฉลากโภชนาการสำหรับกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษา การใช้ภาษา และตรวจหาความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) จากนั้นได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบทดสอบวัดความรู้และเจตคติที่ได้ไปทำ pre-test กับโรแทเรียน 40 คน จากสโมสรโรตารี่ลำพูน สโมสรโรตารี่จามเทวี และสโมสรโรตารี่หางดง ตามลำดับ แล้วนำแบบทดสอบที่ได้มาตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดย

(1) ทดสอบวัดความรู้เพื่อหาค่าความยาก-ง่ายของแบบทดสอบวัดความรู้ (ค่า p) และหาค่าอำนาจการจำแนกคนที่เก่งออกจากคนที่อ่อน (ค่า r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson 20 หรือ KR20 เนื่องจากแบบวัดความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการนี้ ถ้าตอบถูกจะได้ 1 คะแนนและถ้าตอบผิดจะได้ 0 คะแนน จึงใช้สูตร KR20 (ดูในภาคผนวกหน้าที่ 55)

ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามจากการทำ pre-test ได้ค่าต่างๆดังนี้

ค่า p	เฉลี่ยทั้งฉบับ	=	.60
ค่า r	เฉลี่ยทั้งฉบับ	=	.65
ค่า KR_{20}	เฉลี่ยทั้งฉบับ	=	.81

ค่า p เป็นค่าที่ใช้จำแนกความยากง่ายของแบบวัดความรู้ ซึ่งมาตรฐานของค่า p คือ จะอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.8 ถือว่าแบบวัดความรู้นั้นใช้ได้

ค่า r เป็นค่าจำแนกเด็กเก่งและเด็กอ่อนออกจากกัน แบบวัดความรู้ที่ดีจะต้องมีค่า r มากกว่าบวก 0.2 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบวัดความรู้นั้นสามารถแยกเด็กเก่งและเด็กอ่อนออกจากกันได้ดี

ค่า KR_{20} เป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามถ้ามีค่ามากแสดงว่าแบบสอบถามนั้นดี มีความเชื่อมั่นสูง

(2) ในส่วนของแบบวัดเจตคติซึ่งเป็นแบบแจกแจงความรู้สึกออกมาเป็นอันดับ rating scale จึงใช้วิธีหาความเชื่อมั่นโดยการหา Alpha Coefficient ได้ค่า Alpha ทั้งฉบับเป็น 0.78 ซึ่งแบบวัดเจตคติที่ดีจะต้องมีค่า Alpha ตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไปจากการวิเคราะห์แบบทดสอบจากการทำ pre-test แล้ว ได้ค่าต่างๆเป็นไปตามมาตรฐาน จึงได้ลงมือเก็บข้อมูล

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลในระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2543 จนกระทั่งถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2543 โดยผู้ทำการศึกษาจะไปร่วมประชุมร่วมกับสโมสรโรตารี่ต่างๆ เพื่อแจกแบบสอบถามก่อนที่จะมีการเริ่มประชุม และจะเก็บแบบสอบถามคืนเมื่อเลิกประชุม ได้แจกแบบสอบถามไปเป็นจำนวน 197 ชุด และได้รับคืนมาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 164 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.25 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด ซึ่งก็จัดอยู่ในขั้นที่ใช้ได้ดีเพราะตามปกติแล้วแบบสอบถามที่เก็บคืนมาได้ตั้งแต่ 76.5% ขึ้นไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ (กนกทิพย์ พัฒนาพัวพันธ์, 2541)

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจในส่วนของแบบวัดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับฉลากโภชนาการแล้วให้คะแนน นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่ามัธยฐาน ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และเจตคติเกี่ยวกับฉลากโภชนาการของโรแทเรียนกับเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้ Chi–square ทำการเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการระหว่างโรแทเรียนชายและโรแทเรียนหญิง โดยวิธี Mann-Whitney U test และเปรียบเทียบการแจกแจงและค่ามัธยฐานของคะแนนความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ โดยวิธี Kruskal - Wallis test และ Median test ตามลำดับ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 9